

Asia: Työ- ja elinkeinoministeriö

**HALLITUKSEN ESITYS ULKOMAALAISLAIN 5 LUVUN MUUTTAMISESTA
(VN/5283/2020)**

Kiitämme Työ- ja elinkeinoministeriötä lausuntomahdollisuudesta ulkomaalaislain 5 luvun ja siihen liittyvien lakien uudistamisesta. Ehdotettu lainsäädäntötyö on valmisteltu kiitettävän laajapohjaisena, hyvää yhteistyötä noudattaen ja myös elinkeinoelämän tarpeita kuunnellen.

Teknologiateollisuus ry pitää ehdotettuja lakimuutoksia välttämättöminä ja kiireellisesti toimeenpantavina, mutta muistuttaa koko työhön johtavan maahanmuuton palveluprosessin kehittämisen tarpeellisuudesta.

Suomen työkäisen väestön väheneminen aiheuttaa historiallisen ison haasteen huoltosuhteelle, työvoiman saatavuudelle ja talouden kestävyydelle. Suomen hyvinvoinnin perusta rapautuu, elleimme saa lisää ihmisiä, jotka löytävät paikkansa työelämässä, osallistuvat aktiivisesti yhteiskuntaan sekä lisäävät monimuotoisuutta niin työelämässä kuin asuinpaikkakunnillaan. Teknologiateollisuus ja muut toimialat ovat jo pitkään raportoineet osajapulasta, joka on tällä hetkellä näkyvin seuraus väestörakenteemme vinoumasta. Ratkaisuksi haasteisiin tarvitsemme mm. työhön johtavan maahanmuuton esteiden poistamista ja sujuvuutta oleskelulupaprosesseihin.

Teknologiateollisuus ry pitää välttämättöminä Sanna Marinin hallituksen tavoitteita työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton lisäämiseksi sekä oleskelulupaprosessien käsittelyaikojen nopeuttamiseksi. Lausunolla nyt olevat ulkomaalaislainsäädännön 5 luvun uudistukset tulee pikaisesti saattaa käytäntöön.

Teknologiateollisuus muistuttaa, että nyt ehdotetuilla lainsäädännön uudistuksilla ei kuitenkaan saada parannuksia koko maahantulon ja asettautumisen palveluprosessiin – hallituksen tavoittelema työperusteisten oleskelulupien käsittelyaikojen lyhentäminen 30 päivään on vain yksi ja suppea näkökulma prosessin kestosta. Tavoite kattaa ainoastaan Maahanmuuttoprosessin käsittelyajan – ei esimerkiksi jonotusaikoja tunnistautumiseen tai maahan asettautumisen välttämättömiä viranomaispalveluja. Todelliseen palvelujen nopeuttamiseen on mahdollista päästä vain koko maahantulon ja asettautumisen palveluprosessia kehittämällä. Tämä edellyttää sektoreiden yli menevän prosessin tunnistamista, muutostöiden poikkihallinnollista johtamista sekä sähköisen tunnistautumisen pikaista käyttöönottoa kaikissa prosessin palveluissa.

Sertifioitujen työnantajien käytäntö on tervetullut, mutta ehdotettuja kriteerejä tulee vielä tarkentaa

Ehdotus sertifioitujen työnantajien käytännön mahdollistumisesta laajalle joukolle luotettuja työnantajia parhaimmillaan vähentää oleskelulupien hallinnollista työtä ja nopeuttaa aidosti osaajien maahanpääsyä. Teknologiateollisuus kuitenkin pitää seuraavia sertifioituille työnantajille asetettuja kriteerejä tavoiteltavan hyödyn näkökulmasta liian tiukkoina.

Kriteeri (76 § kohta 1 a), jonka mukaan *”hakemusta edeltäneen kolmen vuoden aikana yrityksen oma pääoma ja vahvistettu tulos ovat pysyneet positiivisina ja liikevaihto on ollut vähintään keskimäärin 2 milj. euroa/vuosi”* rajaa ulos hyvän tulosnäköymän ja kannattavan liiketoiminnan kasvuyrityksiä ulos. Lisäksi kriteeri rajaa ulos uusia voimakkaasti kasvuun panostavia yrityksiä, joilla on myös rekrytointitarpeita. Ehdotamme, että kriteeri muutetaan siten, että vahvistettu tulos on positiivinen vähintään yhtenä vuotena 3 vuoden tarkastelujaksolla (huomioi tällöin yrityksen kasvuun panostamisen) ja tarkasteltavan liikevaihdon määrä tiputetaan 1 milj. euroon/vuodessa.

Kriteeri (76 § kohta 1b) *”sen palvelukseen on myönnetty vähintään 10 oleskelulupaa työnteon perusteella”* on myös liian korkea. Ehdotamme kriteerin puolittamista ja muuttamista *”sen palvelukseen on myönnetty vähintään 5 oleskelulupaa työnteon perusteella”*.

Lisäksi ehdotamme pohdittavaksi, että kriteereistä säädettäisiin asetustasolla ja kriteerit otettaisiin uudelleen tarkasteluun 1-2 vuoden kuluessa, kun sertifioitujen työnantajien järjestelmän käytöstä on kertynyt kokemuksia.

Erityisasiantuntijan palkkatason määrittämistä on vielä mietittävä

Teknolohiateollisuus on huolissaan, että nostettaessa erityisasiantuntijan vähimmäispalkkaa nykyään vakiintuneesta 3000 euron tasosta lähes 4000 euroon lisätään hallinnollista työtä, sillä ehdotetun muutoksen myötä jatkossa suurempi joukko hakemuksia siirtyisi TE-hallinnon osapäätösmenttelyn piiriin. Ehdotuksenamme on, että vähimmäispalkkaan voitaisiin laskea myös luontoisetujen ja muiden henkilöstöetujen verotusarvot. Henkilöstöedut ovat osa palkkausta ja tänä päivänä osaajien houkuttelussa keskeinen kilpailutekijä, joten on harhaanjohtavaa tarkastella asiaa vain bruttopalkkapohjalta. Lisäksi on erittäin tärkeää, että erityisasiantuntijan määrittelyä ei sidota tiettyyn koulutustasoon (esim. korkeakoulututkintoihin).

Lähtökohtaisesti oleskelulupien osapäätökset/saatavuusharkinta olisi poistettava hallintoa työllistävänä ja osaajapulan ratkaisuja hidastavana. Siten myös kaikki kevennykset ja modernisoinnit tähän järjestelmään ovat tervetulleita. Teknolohiateollisuus kannattaa ehdotuksia luopua valtakunnallisista linjauksista ja TE-toimistojen sitovista ennakkopäätöksistä. Ehdotamme, että TE-toimistojen sitovista ennakkopäätöksistä luopumisen rinnalle luodaan tehokkaampi ja työnantajia palveleva informointikäytäntö siitä, mihin ammattitehtäviin on alueella myönnetty ja evätty lupia.

Osa-automaation lisääminen, sähköinen asiointi, etäkuuleminen ja ulkoisten palvelutarjoajien verkoston laajentaminen ovat tärkeitä muutoksia

Selkeä oleskelulupiin liittyvä tunnistettu ongelma on ollut suurlähetystöjen tunnistautumispalvelujen heikko saavutettavuus (resurssit, palveluverkoston suppeus ja asiointiaikojen riittämättömyys). Ehdotus (69 b §) Suomen edustajistojen

oleskelulupatehtävien antamisesta ulkoiselle palveluntarjoajalle on kannatettava. Myös hakijoiden ohjaus sähköiseen asiointiin oleskelulupaa haettaessa (60 §), etäkuulemisen mahdollisuus (64 §) sekä osa-automaation lisääminen prosessissa ovat tärkeitä lisäyksiä. Tässä yhteydessä Teknologiateollisuus kuitenkin muistuttaa, että sähköisen tunnistautumisen asiassa tulee päästä eteenpäin ja etsiä uusia luotettavia tapoja henkilön tunnistamiseen olemassa olevia välineitä ja mahdollisuuksia pilotoiden.

Pidämme ehdotettuja lainsäädännön muutostoimia tarpeellisina, jotta hallitus pääsee asettamiinsa tavoitteisiin työperusteisten oleskelulupaprosessien käsittelyajoissa. Ehdotetut lakimuutokset tulevat edellyttämään mittavaa järjestelmäkehitystä sekä työpanosta maahanmuuttovirastolta – nämä molemmat on syytä huomioida jo ennen lainsäädännön voimaantuloa, jotta saamme esimerkiksi sertifioitujen työnantajien järjestelmän pikaisesti käyttöön.

Teknologiateollisuus ry

Lisätiedot:
Milka Kortet,
milka.kortet@teknologiateollisuus.fi
0505697856